

I. Om Gordon Davidsons nya bok *Joyful Evolution*

Gordon Davidson är ett välkänt och respekterat namn i esoteriska kretsar. Han har i år gett ut en utomordentligt intressant bok med titeln *Joyful Evolution* (www.joyfulevolution.net/). Boken har också en lång och förklarande undertitel: *A Guide for Loving Co-creation with Your Conscious, Subconscious and Superconscious Selves*. Det som gör denna bok så utomordentligt intressant är att den på många sätt är en sammanfattande teoretisk och praktisk frukt, eller slutsats, av Gordon Davidsons livserfarenheter som en person som i drygt fyra decennier hängivet försökt omsätta den esoteriska filosofin i praktisk personutvecklande och samhällsomvandlande handling.

Han inleder boken med en komprimerad självbiografi för att klargöra den frågeställning som står i centrum för boken. Av denna framgår att Gordon tidigt fick mystiska upplevelser som fick honom att förstå att den jordiska tillvaron har fler dimensioner än de som framgår vid ett ytligt betraktande. Och denna mystiska livskänsla hörde föga överraskande samman med en djup känsla av samhällskritik. Gordon skriver öFrån mina första år hade jag alltid en känsla av att inte riktigt tro på hur saker och ting är, en känsla av att livet i den här världen är egendomligt, att t.ex. vissa människor har oerhört mycket medan många andra lever i nöd, och hur allt detta leder till hat och krig.ö¹

Därför drogs han med i 60-talets politiska uppvaknade som i USA hade mycket med Vietnamkriget och rasfrågan att göra, men miljöfrågor och anti-apartheid, kvinnofrigörelse och andra beslätade initiativ ingick i hela det upprorstumult som brukar associeras med årtalet 1968. För Gordons Davidsons del förde hans samhällsengagemang honom till Indien där han arbetade för Fredskåren i två och ett halvt år. Och det var under denna period som han kom så djupt in på den esoteriska metafysiken att han så småningom hamnade på Findhorn (www.findhorn.org/) på 70-talet.

På den här tiden var Findhorn inne i en stark expansionsfas. Peter Caddy hade en solid förankring i den esoteriska världsbilden och hans samarbete med sin fru Eileen och Dorothy Maclean gjorde att Findhorn hade en mäktig dragningskraft på alla som drömde om och hoppades på en ny och andlig tidsålder.

För Gordons del gav erfarenheterna på Findhorn honom den grund han behövde för att kunna vara en central kraft i uppbyggandet av ett andligt och ekologiskt inriktat alternativsamhälle i Massachusetts, USA. Det hette och heter fortfarande Sirius (www.siriuscommunity.org), och tillsammans med sin fru Corinne McLaughlin arbetade han med detta projekt i 14 år.

Erfarenheterna från det arbetet utlöste för Gordons del en djup omprövningsprocess. Han förstod att han under hela sin tid som aktivist hade trots alla vackra ideal och vällovlige insatser psykologiskt sett ägnat sig åt att projicera sina egna förnekade skuggaspekter på den politiska och ekonomiska makteliten. Eller som Gordon uttrycker det: öDe var fyllda av maktbegär och

¹ Gordon Davidson, *Joyful Evolution* (Golden Firebird Press, 2011), sid. 2.

girighet, inte jagö². Men han tog inte på allvar itu med denna insikt utan använde i stället sina olika andliga teoretiska insikter till att släta över den föga smickrande psykologiska verkligheten.

Han skriver helt rättframt att öjag fokuserade på att knyta an till min egen själ och på mina positiva egenskaper, och ignorerade och förträngde min skuggsida. Jag hade inga motiv, och heller ingen fungerande metod, för att ta itu med alla de obehagliga saker som jag försökte låtsas som att de inte fanns.ö³

Gordons kris hade alltså två moment. Först insåg han att han som aktivist hade ägnat sig åt projektioner av sin egen skuggsida på den politiska och ekonomiska makteliten. Att hans arbete psykologiskt och energimässigt sett inte i första hand hade handlat om kärlek utan om betydligt grådaskigare ting. Det är nämligen så att de nedlåtande och fördömande föreställningar och känslor som man lätt tillåter sig om man inte är medveten om eller har hanterat sin skuggsida energimässigt är åtminstone delvis lierat med det man fördömer. Så trots att man tror sig om att på basis av överlägsen insikt arbeta för något verkligt gott är bilden betydligt mer komplicerad

Om vi håller oss till Baileyterminologi handlar denna insikt bl.a. om att Gordon blev medveten om att han hade fallit offer för den glamour som Tibetanen kallar öimperlö, och som beskrivs så tydligt i *Discipleship in the New Age ö II*:⁴ Men ö

² Ibid., sid. 3.

³ Ibid., sid. 3.

⁴ I högst preliminär översättning skriver Tibetanen på sid. 68 i nämnda verk. öRisken med öbenägenheten att utsätta sig för fara (det engelska begreppet är alltså *imperi*)ø som Mästaren Morya brukar säga. Novisen har tämligen felaktigt tolkat detta som irritation, men faktum är att det inte är irritation såsom man vanligtvis tolkar detta ord. De krusningar på ytan som hör till den vanliga irritationen och den flyktiga ilska som alla lärjungar har en benägenhet för har jämförelsevis liten betydelse. De passerar förbi och tillsammans med helheten av själens förhållningssätt till personligheten väcker de inget gensvar och registreras inte på något sätt. Det som åsyftas är i stället lärjungens reaktion på världens ondska. Denna reaktion skapar osäkerhet när det gäller framtiden, missnöje med det som görs över hela jorden av icke-lärjungar, kritik mot nationell och internationell planering och en allmän stämning av olycka, samt en känsla av att besitta överlägsen kunskap. Allt detta uttrycks på ett negativt, icke konstruktivt sätt. Detta har lärjungar idag en benägenhet för. De behöver inse att världens angelägenheter varken är eller kan vara formade och bestämda av någon kunskap som utgår från Hierarkin och som lärjungen är i besittning av. Världens angelägenheter och tillstånd måste nödvändigtvis grundas på den stora människomassans krav och utvecklingsnivå såsom den kommer till uttryck genom dess representanter, valda eller påtvingade, i varje land. Detta krav kan vara och är påverkat, modifierat och förändligt genom den inställning och den undervisning som utgår från de lärjungar som finns överallt och gör sig hörda och som har en människovänlig instinkt. Om det emellertid skulle vara så att lärjungarna i alla länder skulle styra världens angelägenheter med sin vilja och sin kunskap och helt och hållet kontrollera folkets politiska, ekonomiska och sociala liv, då skulle detta ge upphov till en långt mer allvarliga klyfta än den som nu finns, t.ex. mellan rik och fattig, eller mellan klasser och kaster. *Det skulle skapa en uttalad gränslinje mellan Gudsriket och människoriket.* Detta skulle strida mot den hierarkiska avsikten, vilken håller på att hela den klyfta som nu finns, och skulle denna gränslinje skapas så skulle den bilda en motvikt mot det arbete som Kristus föresatte sig att göra på jorden. Det är en punkt som välmenande lärjungar ofta förbiser. Det är mänskligheten som bestämmer sitt eget öde. Lärjungar visar vägen, ger uttryck för visionen, föregår med gott exempel och framhäver de urgamla hållpunkterna.ö

och detta är det andra momentet i Gordons kris ó i stället för att göra något radikalt åt de djupa drivkrafterna bakom tendensen att projicera den egna skuggsidan på den ekonomiska och politiska makteliten så hanterade Gordon sin insikt genom att fokusera på sin i meditation etablerade själskontakt och sina obestriddiga goda teoretiska insikter i både esoterisk filosofi och samhällsfrågor.

Detta ledde honom till att försöka arbeta med samhällsfrågor i en annan psykologisk och energimässig anda. En manifestation av denna intention är *Spiritual Politics* (www.visionarylead.org/sp_main.htm). En fascinerande bok med förord av Dalai Lama som Gordon skrev tillsammans med sin fru. Den har också den ambitiösa undertiteln *Changing the World from the Inside Out*. Boken är skriven med stor trohet mot i synnerhet Alice A. Baileys perspektiv på de andliga och världsliga tingen.

Den förändrade hållning till arbetet med samhällsfrågor som denna bok är uttryck för krävde från själens perspektiv en annan arena för Gordon och Corinne än den som de bekvämt kunde ha om de bodde på Sirius. De hade redan börjat erbjuda andligt grundade utvecklingsprogram i Washington DC, förstås med syfte att också försöka nå makteliten med sitt budskap. Och livet ville nu att de skulle flytta till Washington för att engagera sig fullt ut i detta arbete.

Men Gordon gjorde motstånd mot denna vändning i livet så till den grad att ödet fick ta hjälp av en mordbrännare som satte eld på parets bostad. Denna synnerligen påtagliga fingervisning gjorde Gordon medveten om att han trots sina teoretiska insikter om själen och att dess intentioner bör styra faktiskt var på personlighetens plan kapabel till ett kraftfullt och nog så svårubbmat egensinne. Mordbrännarhistorien gjorde helt enkelt Gordon medveten om att hans bästa gren inte var den som Tibetanen rekommenderar för personligheten, nämligen att lyssna på vad själen viskar i det inre och sedan lyda.

Ställd inför ett hem i aska bröts dock tillräckligt mycket av egenviljan ner och under denna process öppnade sig nya dimensioner i Gordons inre som gjorde att han kände att nästa steg i utvecklingen var att lägga all kraft på det initiativ som han och Corinne redan inlett. De startade därför 1995 *Center for Visionary Leadership* (www.visionarylead.org/) i Washington DC. Och under 7 år lärde de ut oändliga principer och meditation till tusentals människor inom politiken, förvaltningen, affärsvärlden och den ideella sektorn⁵.

Trots detta tillsynes framgångsrika arbete kände sig inte Gordon tillfredsställd med sitt arbete och dess effektivitet. Och när han och hans fru lämnade arbetet i Washington för att flytta till Kalifornien visade det sig att den framgångsrika verksamheten i Washington snabbt föll sönder på grund olika maktkamper och skilda perspektiv på hur det hela borde skötas. Något som blev en livsavgörande bekräftelse för Gordon att det var något som fattades i hans arbete. Samtidigt som det inträffade förstärkte hans observation att öde flesta grupper som sysslar med social förändring eller har en primärt andlig inriktning lider av liknande konflikter och problem, som har sin grund i beständiga och olösta mönster som

⁵ *Joyful Evolution*, sid. 4.

kommer från dolda och ej transformerade mänskliga drifter inriktade på uppmärksamhet, makt och pengar.ö⁶

Och till detta lade han så den helt avgörande personliga bedömningen att under alla år då han studerat öde flesta av världens viktiga andliga och meditationsrelaterade traditioner⁷ så hade detta visserligen som han uttrycker det lett till att öjag upprättat en verklig och fortgående kontakt med själen och uppnått en hel del i mitt personliga liv, inklusive att jag uppnått erkännande som en andlig lärare och ledarfigur, så kände jag mig inte avspänd och fullt centrerad i min egen varelse eller var kapabel att fullt ut uppskatta och njuta av livet. Många mönster och problem var fortfarande aktiva inom mig, inklusive en instabil självuppskattning, konkurrenslusta, ilska och otålighet.ö⁸

Det han med denna föredömliga uppriktighet erkänner för sig själv är att han inte lyckats meditera sig till den dominans för själens inflytande i sitt liv som han eftersträvat och att detta hade lett till att hans olika initiativ hade fått sämre genomslag eftersom de var genomsvårade av omedvetna och föga smickrande motiv och mönster.

Men slutsatsen var inte bara privat utan genom sitt långvariga engagemang inom framförallt andliga kretsar hade han sett otaliga exempel på att det tillstånd han till sist kunde se hos sig själv var generellt sett mycket vanligt. Man kan säga att det Gordon Davidson såg som i blyxtbelysning var att det bland personer och grupper inom det andliga området ofta finns en påtaglig inkongruens mellan vackra ideal och kanske också stor kunnighet på t.ex. den esoteriska filosofins område och det faktum att relationerna inom och mellan grupperna är präglade av ungefär samma slags intriger, baktaleri och andra maktkamprelaterade beteenden som vilka grupper som helst. Och att detta leder till att gruppernas arbete blir ytterst ineffektivt i förhållande till den potential som finns på själsplanet.

Den slutsats Gordon drog för sin personliga del var att han på något sätt måste ta itu med de instanser i sitt eget undermedvetna som hade kraft att blockera själens fulla inflytande. Och detta arbete ledde så till de insikter som finns nedtecknade i *Joyful Evolution*.

Utöver att ge en schematisk och därmed förenklad överblick över det perspektiv på livet, tillvaron och människan som är fundamentet för Gordon Davidsons arbete är boken närmast en systematisk katalog över olika typer av undermedvetna hinder och olika tekniker och metoder för att övervinna dem. Och Gordon indelar dessa undermedvetna själsblockerande kraftkällor i fyra huvudkategorier. Han kallar dem för öpartsö dvs. ödelarö. Och han beskriver de fyra kategorierna av ödelarö så här:

ö1. Delar som är relaterade till ett livsskede lever i ditt undermedvetna som stadier i din psykologiska utveckling som du har gått igenom eller kommer att gå

⁶ Ibid., sid. 4.

⁷ Ibid., sid. 4.

⁸ Ibid., sid. 4.

igenom: spädbarnsstadiet, barn, tonåring, ung vuxen, vuxen, mogen vuxen, äldre, åldring och i övergångsfasen till det hinsides.

2. Återspeglade delar som skapas av ditt undermedvetna som ett resultat av dina långvariga relationer med betydelsefulla personer i ditt liv. Särskilt de som formades under din uppväxt från spädbarnstiden till tiden som ung vuxen, men också partnerskaps- och äktenskapsrelationer.

3. Personligheter från tidigare liv som i själva verket är återskapade personligheter som du har varit i tidigare liv, och som är aktiva i ditt undermedvetna eftersom någon form av trauma eller olöst problem finns kvar från erfarenheter i detta liv.

4 Arketyperiska väsen är kraftfulla, helt centrala väsen som förkroppsligar och utgör en syntes av diverse undermedvetna erfarenheter och förmågor från alla liv och inflytanden från det kollektivt undermedvetna.⁹

Nu är det ju inte så att det undermedvetna är ett helt outforskat territorium. Den moderna psykologin har åtminstone sedan Freuds dagar försökt förstå det undermedvetna och utveckla metoder för att moderera destruktiv påverkan från detta undermedvetna. Men Gordon Davidson anser att man har genomgående haft en felaktig överordnad föreställning om de undermedvetna krafternas roll i människolivet. Man har helt enkelt sett dem som ett slags fiender som skall övermannas på det ena eller andra sättet. Och i vissa andliga kretsar har man varit särskilt mottaglig för idén att om man inte alls befattar sig med dem så kommer de att sakta och diskret vika undan och av brist på uppmärksamhet överge sina tidigare anspråk på att så att säga från medvetandets källarregioner styra livsuttrycket trots förekomsten av fagert och skönmående andligt tal.

I *Joyful Evolution* använder Gordon Davidson inte öppet Alice Baileys terminologi, men det är uppenbart att hans tankar är starkt påverkade av föreställningar om det önskvärda i att uppnå det som Bailey kallar öen själsgenomsyrad personlighet, dvs. att varje skrymsle av ens jordiska varelse och livsuttryck skall vara genomlyst av själens energi och intention. Och att han menar att de flesta andligt orienterade grupper och läror har en felaktig och kontraproduktiv hållning till det undermedvetna.

Han ordar inte mycket om orsakerna till detta beklagansvärda tillstånd utan levererar enkelt och rättframt det som han menar är en helt banbrytande tanke för hur man bör hantera sina olika undermedvetna och själsenergiobstruerande inflytanden. Man bör helt enkelt se dem inte som sina fiender som skall drivas ut ur ens psykiska hus eller övermannas och bakbindas utan som sina potentiella hjälpsamma vänner. Och den uppenbara logiken bakom detta skifte i hållning är förstås att om själens kärlek skall genomlysas hela ens varelse så är det inte konsekvent att arbeta för detta mål genom att försöka ömobbata utö det egna undermedvetna.

⁹ Ibid., sid. 154.

Detta betyder att alla de tekniker och metoder som Gordon Davidson rekommenderar handlar om att närma sig de olika mer eller mindre kraftfulla och blockerande instanserna i det undermedvetna med respekt och en önskan att förstå. En önskan som alltså är rotad i föreställningen om den aktuella instansens potentiella roll som hjälpsam vän. Att det helt enkelt är så att undermedvetna instanser som fungerat som öfienderö kan utvecklas till medhjälpare.

Hans olika rekommenderade metoder bygger därför på inre kommunikation (genom olika visualiseringar etc.) med dessa undermedvetna instanser (från hjärta till hjärta) för att utröna logiken i och bakgrunden till varför de förhåller sig som de gör. Och att därmed också förstå bakgrunden till varför dessa inre instanser har föreställningen att deras inflytande faktiskt är till nytta för det medvetna jaget, dvs. att förstå att avsikten inte varit illasinnad. Och sedan med denna kunskap som grund inviterar de olika undermedvetna instanserna till en utveckling som syftar till att även de skall kunna vara genomlysta av den själ som den medvetne individen och hans undermedvetna galleri av allehanda instanser har gemensamt.

Gordon uttrycker sig t.ex. så här när han beskriver hur man som enskild person kan kommunicera sin utvecklingsintention eller -inbjudan till det undermedvetna:

ÖEftersom den mänskliga medvetandeutvecklingen har gjort stora framsteg är det nu möjligt att skapa ett nytt förhållningssätt till och förståelse för mänsklig utveckling. Det är inte längre tillräckligt att vi strävar efter att kontakta och kommunicera enbart med själen och det övermedvetna. Det är lika viktigt för oss att också förstå, knyta an till och kommunicera med vårt undermedvetna så att vi expanderar vårt medvetande så att det inbegriper våra tre jag i en mångdimensionell medvetenhet. Detta öppnar en djup och underbar möjlighet för oss, det medvetna och det undermedvetna jaget, att skapa en helt ny typ av medskapande och samarbete präglad relation tillsammans med vårt övermedvetna jag.

Detta betyder att jag skall föra dig, mitt undermedvetna, ut ur skammens och förträningens skuggor och öppet uppskatta och hedra allt det som du bidrar med till mitt liv. Genom att göra detta i ljuset av ett kärleksfullt, välkomnande och expanderat medvetande möjliggörs en medskapande utvecklingsprocess för samtliga tre jag. För första gången kommer du att få en möjlighet att medvetet delta i mina ansträngningar att som ett medvetet jag fullgöra vårt själssyfte. Detta kommer att ske när du förstår din rätta plats och funktion inom vårt tredimensionella varande. Du är avsedd att vara ett förråd av minnen och förmågor, elden och energin präglad av entusiasm och engagemang för att uppnå alla mål, ett stöd samt en jämlik medskapare tillsammans med mig själv och vårt övermedvetna.

Detta blir en följd av min nya förståelse att alla undermedvetna delar lever inom dig, det undermedvetna, och att du lever inom mig, det medvetna jaget och att vi båda lever inom det övermedvetna. Vårt övermedvetna är källan till allt liv och varande för våra tre jag och om du i högre grad öppnar dig för dess närvaro och syfte kommer du att få mer liv, större medvetenhet och fler

utvecklingsmöjligheter. Du, som det undermedvetna, är en viktig del av oss alla, och vi har en gemensam själ och ett gemensamt själssyfte¹⁰

Poängen med att som individ få ett undermedvetet som är samstämt med och lyhört mot själens överordnade syfte och mening med den egna inkarnationen är att tjänandet först då blir så kraftfullt som det kan vara. Så länge mer eller mindre tydligt erkända och förstådda undermedvetna instanser tillåts sabotera och försvaga själens intentioner kan naturligtvis den värtaliga och för skönmålning fallna människan beskriva sina medvetna intentioner på ett vackert, ja rent av upplyftande sätt. Men det praktiska genomförandet av de vackra planerna blir svagt och solkat av de omedvetna instansernas ytterst sett välmenande men missriktade inflytande.

Även om Gordon Davidsson i motsats till i en del tidigare böcker denna gång inte använder Alice Baileys terminologi är det uppenbart att denna bok är ett specifikt bidrag till utvecklingen av den esoteriska psykologin. I avsnittet om integrationsproblem i *Esoterisk psykologi ö II* finns en intressant uppräknig av åtta frågor som en esoterisk psykolog bör ställa sig för att han eller hon skall kunna behandla den hjälpsökande på ett sätt som stämmer med vederbörandes utvecklingsnivå. Frågorna sju och åtta är särskilt relevanta när det gäller de teman som Gordon Davidson behandlar i sin bok. Och i synnerhet fråga åtta.

Den sjunde frågan lyder:

- ö7. Befinner sig människan på en nivå där hon bör
- Integreras som personlighet, och som resultat bli mer sant mänsklig.
 - Utvecklas till mystiker och lära sig att erkänna den högre aspekten och dess relation till den lägre, med deras förening i sikte.
 - Tränas till ockultist, och mentalt bringas till ett sådant medvetenhetstillstånd att de högre och lägre aspekterna börjar fungera som ett? Detta innebär att personlighetskrafterna och själens energi förenas och smälts samman till ett gudomligt uttryck för ødelen i helhetenø¹¹

Klart är att Gordons Davidsons bok i huvudsak vänder sig till dem som räknas till kategorin 7c, dvs. personer som tränas som ockultister. Vilket alltså enligt Bailey i det här sammanhanget betyder att man medvetenhetsmässigt strävar efter att nå ett tillstånd där de øhögre och lägre aspekterna fungerar som ettø.

Detta är ju lättare sagt än gjort och Gordons bok handlar alltså om olika tekniker och metoder för att åstadkomma just detta. Och i fråga 8 beskrivs i abstrakta, men mycket innehållsrika ordalag vad som krävs för att nå det medvetandetilstånd som krävs för att man skall kunna vara en verklig ockultist.

- ø8. Vad måste när allt kommer omkring göras för att det øupplysta områdetø i det direkta medvetandet skall bli sådant att den undermedvetna delen av människan kan ønär så ønskas lysas upp av sinnetø och detta sinne i sig bli en strålkastare som tränger in i det øvermedvetna och därmed uppenbarar

¹⁰ Ibid., sid. 186-187.

¹¹ Alice A. Bailey, *Esoterisk psykologi ø II*, sid. 339.

själens natur? Detta är i själva verket problemet med vidgandet av medvetandet. Ett omfattande psykologiskt forskningsfält ligger framför oss när det gäller användningen av sinnet som øvägen av ljus mellan den undermedvetna och den övermedvetna naturen, och hur det likväl fokuserar båda som en strålande ljuspunkt inom den medvetna naturen¹²

Det mest intressanta i detta citat när det gäller bedömningen av Gordon Davidsons bok är konstaterandet att öett omfattande psykologiskt forskningsfält ligger framför oss när det gäller användningen av sinnet som øvägen av ljus mellan den undermedvetna och den övermedvetna naturen, och hur det likväl fokuserar båda som en strålande ljuspunkt inom den medvetna naturen¹² Det Gordon har gjort är alltså att han beträtt detta forskningsfält. Och hans bok är en gedigen och imponerande sammanställning av vad han funnit.

Eftersom Gordon är en dynamisk man är han i full färd med att se till att hans metoder får vid spridning. Han nöjer sig alltså inte med att skriva en bok utan han försöker också utbilda så många som möjligt som kan arbeta efter de principer som han utvecklat.

Hans anspråk på metodens effektivitet är inte blygsamma. Han påstår frankt att den är så höggradig effektiv att från den tidpunkt då man tillfullo inser att man skall respektera, älska och noggrant lyssna på sitt undermedvetna och sedan systematiskt följer de metoder som han anvisar så kommer det att ta öfrån ett till två år för de flesta att få till stånd en bra lösning på deras svåraste och mest pressande problem snarare än att det som i vanliga fall tar 30 till 50 liv eller mer.¹³

Grunden för detta påstående är svårbedömd. Men det vittnar i varje fall om ytterst stor tilltro till metoden. Tiden får förstås utvisa hur väl den kommer att bli mottagen bland alla dem som sysslar med att på olika sätt försöka bidra till människans medvetandeutveckling. Men det lär redan ha börjat bra. Gordon redovisar nämligen en del av det gensvar han har fått bara genom sina nöjda klienter. Även om jag aldrig har annonserat för att få klienter så har jag enbart genom rekommendationer attraherat många yrkesmänniskor som läkare, psykiatrer och företagsledare. Det finns människor i vår grupp som har för avsikt att utveckla program för att applicera dessa principer inom näringslivet, den ideella sektorn och andra organisationer. Det finns planer på att publicera en serie antologier som utvecklar och expanderar de idéer, principer och processer som skisserats i denna bok. Detta inkluderar en bok om tillämpningen av den multidimensionella psykologins principer på olika typer av kompanjon- och partnerskap, grupper och organisationer¹⁴

Metoden har också redan fått visst fäste i Sverige och Danmark.

¹² Ibid. sid. 339-340.

¹³ *Joyful Evolution*, sid. 379.

¹⁴ Ibid. sid. 419.